

KIZGINLIK TAKİBİ

Kızgınlık Takibi

İçindekiler

Bölüm 1 Giriş

Bölüm 2 Kızgınlık Belirtileri

Bölüm 3 Kızgınlık Belirleme Yöntemleri

Bölüm 4 Kızgınlık Gözleminde Dikkat Edilecek Noktalar

Bölüm 1 Giriş

Kızgınlık, ergin bir ineğin gebe kalıncaya kadar düzenli aralıklarla çiftleşme isteği ile fizyolojik ve içgüdüsel eşeyssel davranış gösterdiği dönemdir.

Ortalama 21 günlük üreme döngüsü içerisinde, esas kızgınlık süresi ortalama 12 - 18 (Sıcak mevsimlerde 10 saate kadar düşse de) saattir.

Bölüm 2 Kızgınlık Belirtileri

- Kızgın olan inekler, geceleri **ayakta olmayı** tercih ederken, gündüzleri de nadiren yatarlar ve ürkütüldüklerinde hemen **tepki** verirler.
- Binme hareketine müsaade etme esas kızgınlığın en önemli belirtisidir.
- Dikkatli gözlem yapıldığında, ineklerin sırt ve sağrılarında binme sonucu oluşan kirlenme gözlemlenebilir.
- Kızgınlık başlangıcına yakın olan inekler, **bir araya toplanma eğilimi** gösterirler.
- Mümkün olduğunca boğaya yakın olma eğilimindedirler.

Kızgınlık Belirtileri

- Kızgın ineklerin hareketlilikleri artar, **yem yeme istekleri** azalır, o günkü **süt verimlerinde** bir miktar düşme gözlenir.
- Diğer ineklerin vulvalarını koklarlar, kızgın olan veya kızgınlığı yaklaşan ineklerin arka kısımlarına çenesini sürterler.
- Kızgın ineklerin vulvası pembe, ıslak ve şişkin olup, aynı zamanda yetiştiricilerin **çara** adını verdiği şeffaf, yapışkan akıntı görülür.
- Kızgınlık sonrası ikinci ve üçüncü günlerinde, düvelerin % 90'ı ile ineklerin % 50'sinde vulvadan hafif **kanlı akıntı** (Meta östrus kanaması) olur.

Bölüm 3 Kızgınlık Belirleme Yöntemleri

Beş farklı kızgınlık belirleme yöntemi vardır.

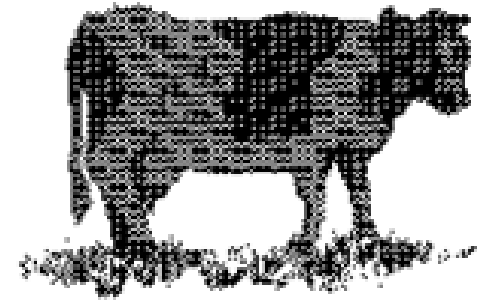
1. Gözlemeleme yöntemi,
2. Kızgınlık dedektörü kullanımı,
3. Sürü yönetim programları,
4. Sütte progesteron bakılması,
5. Senkronizasyon programları.

1. Gözlemeleme Yöntemi

i) Sniffing of vulva or urine of other cows

Diğer ineklerin vulvasını veya idrarını koklaması

v) Scuffed tail head, dirty flanks and sweating

Kuyruk bölgesi kalkmıştır, yanları pistir ve hayvan terlemektedir.

Kızgınlık Belirleme Yöntemleri

Sütaş Grubu

ii) Resting chin on other cow - both cows may be coming into oestrus

Çenelerini diğer hayvanlarda dinlendirirler – iki hayvanda da kızgınlığa girmiş olabilir.

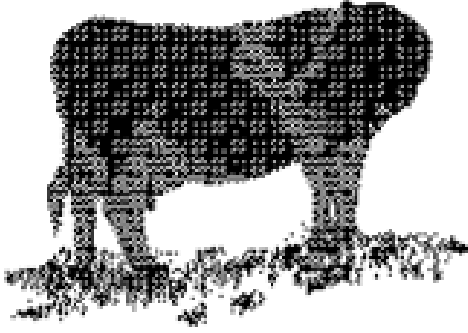
vi) Bunting

Kafaları ile ittirme hareketinde bulunurlar.

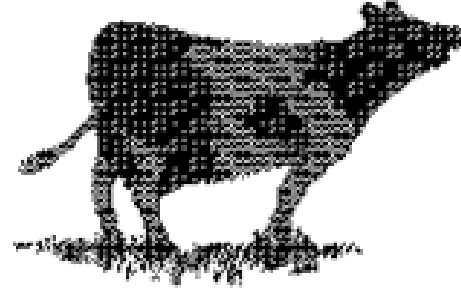
Kızgınlık Belirleme Yöntemleri

Sütaş Grubu

iii) Soliciting

Çiftleşme arzusunda bulunurlar.

vii) Bellowing and restless

Bağırır ve huzursuz davranışlar gösterir.

Kızgınlık Belirleme Yöntemleri

Sütaş Grubu

iv) Licking - both cows may be in oestrus

viii) Mounting head to head

Yalanırlar – iki inekte kızgın olabilir.

Kafa kafaya gelecek şekilde atarlar.

Kızgınlık Belirleme Yöntemleri

Sütaş Grubu

b) Standing to be mounted

Atlama hareketi gösterip öylece kalırlar.

The positive sign of oestrus is standing to be mounted

The cow in oestrus (shaded cow) stands to be mounted and does not move away.

Kızgınlığın gerçek işareti atladıktan sonra kalma hareketidir. Kızgınlıktaki hayvanlar (koyu renkliler), birleştikten sonra öyle kalırlar ve kaçımazlar.

2. Kızgınlık Dedektörü Kullanımı

- Kuyruk boyama yöntemi
- Kamar kullanımı
- Mürekkepli paket kullanımı

3. Sürü Yönetim Programları

Boyuna ve ayağa takılan cihazlarla hayvanların hareketleri, adım sayısı ve süt verimleri dikkate alınarak kızgınlık tespiti yapılabilir.

4. Sütte Progesteron Bakılması,

Kızgınlığını ifade eden hayvanın kanında östrojen seviyesi yükselir, progesteron seviyesi çok azalır.

5. Senkronizasyon Programları

Kızgınlığa gelmeyen ineklere ve düvelere veteriner hekim tarafından belirlenen hormon programları uygulanır, günü ve saati geldiğinde tohumlanır.

Bölüm 4 Kızgınlık Gözleminde Dikkat Edilecek Noktalar

- 50 İneklik bir barınağa 20 - 25 dakika bakılır.
- İzleme zamanları aşağıdaki gibidir:

Sabah 4:00 – 8:00

Güneşin batışından önce, kışın 15:00 – 18:00 ve yazın 18:00 – 21:00

- Atlayan, diğer hayvanlara atlayıp onların altında duran, üstüne atlanıldığında kaçan hayvanlar yazılır.
- Sabah kızgınlık gösteren akşam, akşam kızgınlık gösteren sabah tohumlanır.

Teşekkür Ederiz.